

ศึกษากับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทย

บริบทต่างประเทศ : กรณีศึกษา

วัดนวมินทรราชูทิศ เถลิงพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา

ณัฐพัชร สายเสนา^{1*}

ฐิติวัศ สุธะป้อม²

เริงวิชญ์ นิลโคตร³

ณัฐกรรณ์ ปะพาน⁴

รับบทความ: 29 มกราคม 2568 แก้ไขบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2568 ตอปรับบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์นำเสนอการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกาได้รับการสนับสนุนและเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำหลักการ "ไตรสิกขา" (ศีล สมาธิ ปัญญา) มาใช้เป็นแนวทางหลักในการเผยแผ่และปฏิบัติธรรม ผลการศึกษาพบว่า 1. ด้านศีล การจัดกิจกรรมทางศาสนาและโปรแกรมอบรมที่เน้นการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมอเมริกัน 2. สมาธิ การฝึกจิตผ่านการเจริญสติและสมาธิได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย มีการเปิดศูนย์ปฏิบัติธรรมและสอนสมาธิทั้งในรูปแบบดั้งเดิมและออนไลน์ และ 3. ด้านปัญญา มีการส่งเสริมการศึกษาพุทธธรรมผ่านการจัดสัมมนา บรรยาย งานวิจัย และการตีพิมพ์หนังสือ งานเขียนต่าง ๆ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งได้ประโยชน์จากองค์ความรู้ความร่วมมือระหว่างประเทศและการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการขยายตัวและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ในท้องถิ่นช่วยให้พระพุทธศาสนาเข้าถึงและได้รับการยอมรับในวงกว้าง การปฏิบัติศีลเน้นการควบคุมกาย วาจา ใจ ซึ่งช่วยสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและจริยธรรม การฝึกสมาธิเป็นการพัฒนาจิตใจให้มีความมั่นคงและสงบสุข ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดีในสังคมที่มีความเครียดสูง การส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านการเผยแผ่ธรรมะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรมและการสร้างสัมพันธ์ภาพในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นส่งผลให้พระพุทธศาสนาเข้าถึงและได้รับการยอมรับในวงกว้าง ทั้งนี้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยใช้หลักไตรสิกขาได้สร้างผลกระทบเชิงบวกในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง และการดำเนินชีวิตชาวพุทธในสหรัฐอเมริกา

คำสำคัญ: การส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ไทย ต่างประเทศ

¹⁻⁴ นักศึกษาปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

* อีเมล: natthapat.s@chandra.ac.th

The Tri-Sikkhā and Promoting Buddhist Education by The Thai Sangha in A Foreign Context: A Case Study of Wat Nawamintararachutis, In Honor of His Majesty The King, Boston, USA

Natthapat Saisena ^{1*}

Thitiwas sukpom ²

Reongwit Nilkote ³

Nattakorn Papan ⁴

Abstract

This article aims to present the continuous support and growth of Buddhism in the United States, which is guided by the principles of the "Threefold Training" (Sīla, Samādhi, Paññā). The study found that: 1. Sīla (Moral Discipline): Religious activities and training programs focusing on the cultivation of morality and ethics in American society, 2. Samādhi (Concentration): Mind training through mindfulness and meditation has gained widespread popularity, with meditation centers and courses being offered both traditionally and online, and 3. Paññā (Wisdom): The promotion of Buddhist studies through seminars, lectures, research, and the publication of books and writings. This dissemination of Buddhism has also benefited from international cooperation and support from global organizations, leading to its expansion and significant influence on the lives of Buddhists abroad. Adaptation to local contexts has allowed Buddhism to become more accessible and widely accepted. Practicing Sīla emphasizes the control of body, speech, and mind, contributing to a society characterized by virtue and ethics. Samadhi, or concentration practice, develops mental stability and peace, which is well-received in a high-stress society. The promotion of Buddhist studies through Dhamma dissemination fosters a deeper understanding of the teachings and builds social relationships. Adaptation to local contexts has facilitated the acceptance and accessibility of Buddhism. The propagation of Buddhism using the Threefold Training has created positive impacts on social, cultural, economic, and political aspects, as well as on the lives of Buddhists in the United States.

Keywords: Promoting Buddhist Education, Thai Sangha, Foreign Context

¹⁻⁴ Doctoral student of Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Wang Noi District, Phra Nakhon Sri Ayutthaya, Thailand

* Email: natthapat.s@chandra.ac.th

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นกระบวนการที่ยาวนานและซับซ้อน ผ่านการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในหลายยุคสมัย จุดเริ่มต้นของพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสตกาล เมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้และเริ่มต้นการสอนพระธรรมและวิถีปฏิบัติที่มุ่งเน้นการหลุดพ้นจากความทุกข์ พระพุทธเจ้าใช้เวลาหลายปีในการเผยแผ่ธรรมะและสร้างสังฆะ เป็นการริเริ่มและการสร้างชุมชนของพระสงฆ์ (สังฆะ) และพุทธศาสนิกชนเพื่อทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกล การเผยแผ่ในระยะแรกนี้เป็นการสอนโดยตรงจากพระพุทธเจ้าและพระสาวกเพื่อที่จะออกไปเผยแผ่คำสอนในแคว้นต่างๆ ของประเทศอินเดียในครั้งยุคพุทธกาล เช่น มคธ โกศล และวัชชี การเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้รับการสนับสนุนอย่างสำคัญในยุคพระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งเป็นกษัตริย์ผู้ทรงมีบทบาทสำคัญในการทำให้พระพุทธศาสนาแพร่หลายไปทั่วอินเดียและประเทศเพื่อนบ้าน พระเจ้าอโศกมหาราชทรงรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของรัฐและสนับสนุนการสร้างวัดสถูป และเจดีย์ทั่วราชอาณาจักร นอกจากนี้ พระองค์ยังส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนต่าง ๆ ทั่วไกลออกจากประเทศอินเดีย เช่น ศรีลังกา พม่า ไทย และเอเชียกลาง ส่งผลให้พระพุทธศาสนาได้รับการต้อนรับและยอมรับในวงกว้าง (ภาณุพงศ์ ไทยใหญ่, 2563; Harvey, 2013 & Gethin, 1998) ผลสืบเนื่องดังกล่าว พระพุทธศาสนาได้แพร่หลายออกไปยังดินแดนต่าง ๆ ในอุษาคเนย์และเอเชียตะวันออกเฉียง การแพร่หลายครั้งนี้ได้รับการต้อนรับผู้ปกครอง และประชาชนในประเทศต่าง ๆ เช่น ไทย ลาว กัมพูชา และพม่า โดยพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้รับการแปลและปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้พระพุทธศาสนายังแพร่หลายไปถึงจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ผ่านทางเส้นทางสายไหมและการติดต่อทางทะเล ส่งผลให้คำสอนของพระพุทธศาสนาได้รับการแพร่กระจายไปทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง และเป็นรากฐานเป็นสิ่งคัมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาคมาจนถึงปัจจุบัน (Keown, 2013) พระพุทธศาสนาเริ่มเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจในยุโรปและอเมริกา มีนักวิชาการและผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศาสนาพุทธมีการจัดตั้งวัดและศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส การเผยแผ่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และการแปลพระไตรปิฎกเป็นภาษาต่าง ๆ ทำให้คำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักและเข้าใจมากขึ้น การแพร่หลายของพระพุทธศาสนาในตะวันตกได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาวิจัยและการเผยแผ่ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ทำให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเข้าถึงผู้คนได้มากขึ้น ในศตวรรษที่ 21 พระพุทธศาสนายังคงมีการเผยแผ่และปรับตัวให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่ มีการใช้เทคโนโลยีสื่อสารในการเผยแผ่คำสอน เช่น ผ่านอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และสื่อดิจิทัล นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งชุมชนและกลุ่มศึกษาธรรมออนไลน์ ทำให้การเข้าถึงและการศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นไปได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น (McMahan, 2008) พระพุทธศาสนาได้แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การศึกษาประวัติศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาช่วยให้ประชาชนเข้าใจถึงวิธีการและกระบวนการที่ศาสนานี้ได้รับการยอมรับและผสมเข้ากับชีวิตของผู้คนในหลายส่วนของโลก

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศมีบทบาทสำคัญของพระสงฆ์ที่เป็นองค์กรหลักในการนำพระพุทธศาสนาไปสู่พื้นที่ที่ต่างกัน พระสงฆ์มีหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอคำสอนของพระพุทธเจ้าและประเพณีและวัฒนธรรมตามแนวพุทธให้แก่ประชากรต่างถิ่น ซึ่งในยุคเริ่มต้นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สหรัฐอเมริกาเช่นกัน พระสงฆ์ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่โดยการสอนศาสนาและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาเพื่อสร้างความเข้าใจและเสริมสร้างศรัทธากับประชาชนในต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อฉลองศรัทธาของชุมชนไทยที่ต้องการการสนับสนุนทางจิตใจและการแสดงออกถึงเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา

บทความเรื่องไตรสิกขากับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยบริบทต่างประเทศ : กรณีศึกษาวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา มุ่งนำเสนอบทเรียนและประสบการณ์ของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจในฐานะพระธรรมทูตในต่างประเทศ โดยนำเสนอบทเรียนจากกรณีศึกษาของวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา โดยมุ่งหวังว่าจะเป็นข้อสะท้อนบทเรียนของคณะสงฆ์ไทย อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้ซึ่งจะเป็นแนวปฏิบัติให้กับพระสงฆ์ พุทธศาสนิกชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบทอดต่อไปยังยืนต่อไปได้

พระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการศึกษา: วิเคราะห์มิติการบูรณาการหลักไตรสิกขา

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นหลักการศึกษาเพื่อมุ่งสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี เสริมสร้างและพัฒนาจิตวิญญาณและคุณธรรมของปัจเจกบุคคล และมีผลดีต่อสังคมประเทศอย่างมากเช่นกัน การเรียนรู้และศึกษาในพระพุทธศาสนาเป็นการตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง โดยผู้ศึกษาได้รับแรงบันดาลใจในการแสวงหาความจริงและความรู้ในทุก ๆ วันของการดำเนินชีวิต การศึกษาในพระพุทธศาสนาเสริมสร้างการเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับคุณค่าของสันติภาพและวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการพัฒนาจิตวิญญาณ ครอบครัว ชุมชน และสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งความสุข (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต), 2561) นอกจากนี้แล้ว พระพุทธศาสนาถือเป็นศาสนาแห่งการเรียนรู้เพื่อการยอมรับและการเติบโตทางจิตใจ การศึกษาในพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญในการเข้าใจและยอมรับความจริงแห่งชีวิต หากต้องการเปลี่ยนแปลงความคิดและความเชื่อ การเรียนรู้เป็นการเริ่มต้นที่สำคัญอันดับแรก สำหรับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่กับปัจจุบันนั้น พระพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญกับคำว่า "lifelong education" กล่าวคือ การศึกษาตลอดชีวิต เป็นเสมือนแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพระพุทธศาสนาได้สอนให้รู้จักค่าแก่ตนเองและสังคมที่มีความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), 2539) การศึกษาในพระพุทธศาสนาไม่ใช่เพียงแค่การสะท้อนและฝึกฝนตนเองเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาชีวิตที่สังเกตและมีวิธีการที่ถูกต้องการเรียนรู้และฝึกฝนในพระพุทธศาสนาคือการพัฒนาชีวิตที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการตามเป้าหมาย ด้วยความเข้าใจที่ลึกซึ้งได้ พระพุทธศาสนาได้กำหนดหลักการศึกษาของคณะสงฆ์ไว้ 2 ประการที่สำคัญ เรียกว่า "ธรรมาในพระพุทธศาสนา" กล่าวคือ ประการแรก "คันถธรรมา" หมายถึง แนวทางการศึกษาที่เน้นด้านการเล่าเรียน ซึ่งเป็นการนำสู่การเรียนรู้และเข้าใจ

คำสอนของพระพุทธเจ้า แนวทางนี้เป็นการเน้นการศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนในพระพุทธวจนะเพื่อพัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณของผู้ศึกษา และประการที่สอง “วิปัสสนาธุระ” หมายถึง ธุระทางเจริญวิปัสสนาพัฒนาจิตใจ ด้วยการบำบัตถกาวนา และเจริญกรรมฐาน ซึ่งเน้นการพัฒนาและปฏิบัติตามทักษะในการสำรวจและพัฒนาชีวิตตนเองและชุมชน แนวทางนี้มุ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของบุคลิกภาพ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2561)

พระพุทธศาสนามีหลักการศึกษที่เรียกว่า "ไตรสิกขา" ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา ในบริบทของพุทธศาสนา คำว่า "ปัญญา" มีความหมายพิเศษ เนื่องจากพระพุทธเจ้าถือว่าความทุกข์ของมนุษย์เกิดจากอวิชชา หรือความไม่รู้ ปัญญาในทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้มนุษย์พ้นทุกข์และนำมาซึ่งความสุข ปัญญาช่วยให้ลดความเห็นแก่ตัวและสามารถเข้าถึงความไม่มีตัวตน หรือ "อนัตตา" ซึ่งเป็นภาวะที่ไม่ยึดติดในอัตตาและไม่หลงในตัวตน การมีปัญญาในทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา ที่ช่วยให้มีชีวิตที่ปราศจากความทุกข์ นอกจากนี้ พระพุทธศาสนายังเน้นเรื่องความเมตตากรุณา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของปัญญา หากมีความเมตตากรุณา ถือว่ามีปัญญา แต่หากยังคงมีความเห็นแก่ตัวอยู่ ก็ไม่ถือว่ามีปัญญาอย่างแท้จริง เพราะการมีปัญญาต้องมาพร้อมกับคุณค่าทางจิตวิญญาณที่สูงส่ง กล่าวได้ว่าปัญญาในทางพระพุทธศาสนาจึงหมายถึงการมีสุขภาวะทางจิตใจ การลดละความเห็นแก่ตัว และการพัฒนาความเมตตากรุณา ซึ่งทั้งหมดนี้นำมาซึ่งความสุขที่แท้จริงและยั่งยืน (ไทยรัฐออนไลน์, 2567) ไตรสิกขาเป็นระบบการศึกษาที่พัฒนาชีวิตในทุกด้าน โดยประกอบด้วย 3 ประการหลัก คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ด้านที่ 1 ศีล หมายถึง การฝึกศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางสังคมและวัตถุ ซึ่งรวมถึงการใช้ตา หู และกาย วาจา การมีศีลทำให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ปลอดภัย และเกื้อกูลต่อสังคมและโลก การฝึกศีลเป็นการสร้างวิถีชีวิตที่ปราศจากเวรภัยและความเบียดเบียน ทำให้สังคมมีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ด้านที่ 2 สมาธิ เป็นการฝึกจิตใจเพื่อพัฒนาคุณธรรมและความสามารถของจิตใจ เช่น ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ และความอดทน สมาธิช่วยให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง และมีสุขภาพจิตที่ดี ความสงบและสุขของจิตใจช่วยให้สามารถรับมือกับความท้าทายและความกดดันในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านที่ 3 ปัญญา หมายถึง การฝึกศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในความจริงของสิ่งทั้งปวง การมีปัญญาทำให้สามารถคิด วิเคราะห์ และวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำความรู้มาใช้แก้ไขปัญหาลและสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การรู้เท่าทันธรรมชาติของโลกและชีวิตช่วยให้มีจิตใจที่เป็นอิสระ ปลอดภัย และไร้ทุกข์ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2560) กล่าวได้ว่า การศึกษาตามหลักไตรสิกขาช่วยให้สามารถพัฒนาในทุกด้านของชีวิตอย่างมีบูรณาการ โดยการยึดถือเอาศีล สมาธิ และปัญญาจะช่วยให้ช่วยให้มีชีวิตที่ติงามและสมบูรณ์ การพัฒนาตนเองในทุกด้านนี้ทำให้สามารถบรรลุถึงอิสรภาพและสันติสุขที่แท้จริง การฝึกศึกษาในไตรสิกขาเป็นการฝึกที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและสมบูรณ์อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศตามหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) สามารถดำเนินการได้ในหลายมิติ โดยเน้นการใช้ไตรสิกขาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเรียนรู้และการ

พัฒนาทางด้านจิตใจ จริยธรรม และปัญญา ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนในต่างประเทศมีการพัฒนาตนเองในทุกด้านอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนี้

1. มิติความเป็นองค์รวม การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศควรเน้นการสอนให้เข้าใจความสำคัญของการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างครบถ้วน ทั้งในด้านจริยธรรม (ศีล) การควบคุมจิตใจ (สมาธิ) และการใช้ปัญญาในการเข้าใจชีวิตและโลก ความเข้าใจเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนในต่างประเทศมีทัศนคติที่ดีและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีสมดุล

2. มิติการสร้างสังคมที่มีคุณภาพ การฝึกตามหลักไตรสิกขาช่วยสร้างบุคลากรที่มีคุณธรรม โดยผ่านการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวันได้ การฝึกสมาธิและการพัฒนาจิตใจช่วยให้มีความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจที่แข็งแกร่ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความสุขและยั่งยืนในต่างประเทศ

3. มิติการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักไตรสิกขาสสามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการเน้นการพัฒนาจิตใจและปัญญาอย่างต่อเนื่อง ในต่างประเทศ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาอาจเน้นการศึกษาที่ไม่จำกัดเวลาและอายุ โดยผ่านการเรียนรู้ทางออนไลน์ การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การนั่งสมาธิ หรืออบรมเชิงพัฒนาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสามารถพัฒนาความเข้าใจในตนเองและสังคมได้ตลอดชีวิต

4. การส่งเสริมสันติภาพและความสุข การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศสามารถช่วยส่งเสริมสันติภาพและความสุขในสังคมได้ โดยหลักธรรมที่เน้นการลดละจากความยึดติดและการเสพติดสิ่งต่างๆ ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างความสมดุลในชีวิตและสามารถรับมือกับความท้าทายของโลกในปัจจุบันได้ดีขึ้น โดยการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านหลักไตรสิกขาในต่างประเทศนั้น นอกจากจะเป็นการสอนทางวิชาการและปรัชญาแล้ว ยังสามารถเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีคุณธรรมและสำนึกต่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

ด้านมิติของการส่งเสริมการศึกษา ไตรสิกขายังเป็นพื้นฐานสำคัญในการบูรณาการการเรียนรู้ ทั้ง มิติความเป็นองค์รวม ไตรสิกขาเป็นระบบการศึกษาที่บูรณาการทั้งด้านจริยธรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างครบถ้วนและมีดุลยภาพ การศึกษาที่มีความสมดุลนี้นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถในทุกด้านของชีวิต มิติของการสร้างสังคมที่มีคุณภาพ การฝึกฝนตามหลักไตรสิกขาช่วยสร้างบุคลากรที่มีคุณธรรม มีความรู้ และมีจิตใจที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่มีคุณภาพและยั่งยืน และมิติการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไตรสิกขาเน้นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2562) กล่าวได้ว่า การศึกษาในพระพุทธศาสนาผ่านไตรสิกขาเป็นพื้นฐานการส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาตนเองในทุกด้าน ไม่เพียงแต่ในทางวิชาการ แต่ยังรวมถึง

การพัฒนาจิตใจและจริยธรรม และเป็นเครื่องสะท้อนได้อย่างเป็นอย่างดีว่าการศึกษาตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่ความเจริญและความสุขที่แท้จริง

คณะสงฆ์ไทยกับเผยแผ่พระพุทธศาสนา: บริบทประเทศสหรัฐอเมริกา

พระพุทธศาสนาได้รับความสนใจในโลกตะวันตกจากชาวตะวันตกที่เริ่มศึกษาทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ เช่น การทำสมาธิและการสวดมนต์ ความสนใจนี้เพิ่มขึ้นเนื่องจากหลักการปฏิบัติสมาธิในพระพุทธศาสนาที่แสดงผลดี เช่น การวิจัยทางการแพทย์พบว่าการเจริญสติช่วยลดความเครียดและความขัดแย้งในสังคม ลดอาการปวดไมเกรน และเพิ่มทักษะคณิตศาสตร์ในเด็ก แม้โลกตะวันตกจะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการศึกษา แต่ชาวตะวันตกเริ่มสนใจศึกษาด้านจิตวิญญาณและหลักคำสอนในพระพุทธศาสนามากขึ้น เนื่องจากความอึดตัวในวัตถุและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในประเทศเอเชียที่นับถือพระพุทธศาสนาได้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่โลกตะวันตก กระบวนการนี้เรียกว่า "พระพุทธศาสนาเพื่อส่งออก" (Export Buddhism) ซึ่งครอบคลุมถึงการฟื้นฟู การปฏิรูป และการปฏิวัติในทางศาสนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังโลกตะวันตกผ่านการฟื้นฟู การปฏิรูป และการปฏิวัตินี้ ทำให้พระพุทธศาสนาได้รับความสนใจและยอมรับอย่างกว้างขวาง การปรับตัวของพระพุทธศาสนาให้เข้ากับบริบททางวัฒนธรรมและสังคมของตะวันตกช่วยให้พระพุทธศาสนากลายเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับผู้แสวงหาความหมายในชีวิตและการพัฒนาทางจิตวิญญาณในโลกสมัยใหม่ (อุทิศศิริวรรณ, 2560) ในส่วนของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2424 โดย พันเอก เอช. เอส. ออลคอตต์ ผู้แต่งหนังสือ Buddhist Catechism แม้ยังไม่ได้รับความสนใจมากนัก ต่อมาใน พ.ศ. 2436 อนาคตริกะ ธรรมปาละ จากศรีลังกาได้เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา ส่งผลให้มีผู้นับถือเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มชาวจีนและญี่ปุ่น ใน พ.ศ. 2448 วัดนิคายะสุชาวดี ถูกสร้างขึ้นที่ซานฟรานซิสโก และใน พ.ศ. 2457 สมาคมพระพุทธศาสนาแห่งสหรัฐอเมริกาก่อตั้งขึ้น ซึ่งยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยวิสคอนซินเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตร์ในระดับปริญญาเอกใน พ.ศ. 2504 และใน พ.ศ. 2518 มหาวิทยาลัยพุทธธรรมได้ก่อตั้งขึ้นในรัฐแคลิฟอร์เนีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกามีความสมบูรณ์ในทุกด้าน รวมถึงการจัดปาฐกถา อภิปราย สนทนาธรรม สัมมนา การจัดอบรม เปิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และการบำเพ็ญกุศล นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่วารสาร และบทความต่าง ๆ ซึ่งได้มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ (คมชัดลึก, 2553) ในปีพุทธศักราช 2563 มีรายชื่อวัดในสังกัดสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา จำนวนทั้งหมด 122 วัด และมีพระธรรมทูตปฏิบัติศาสนกิจอยู่ประมาณ 600 รูป (สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา, 2563) ในปัจจุบัน ภารกิจของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกามีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามากมายเนื่องจากมีชาวไทยและชาวเอเชียนับถือพระพุทธศาสนาจำนวนมากขึ้น วัดไทยและชุมชนพุทธในสหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญใน

การเผยแพร่วัฒนธรรมและประเพณีไทย การจัดกิจกรรมทางศาสนา การเปิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์และภาคฤดูร้อน เป็นการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้พระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย

คณะสงฆ์ไทยเริ่มก่อตั้งวัดไทยในสหรัฐอเมริกา เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามศรัทธาของชาวไทยที่ตั้งถิ่นฐานในต่างประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 โดยมีการฝึกอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศเป็นทางการเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2538 โดยมุ่งเน้นให้ชาวไทยและชาวต่างชาติที่อาศัยในอเมริกาได้เข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมและคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้องและเข้าใจได้ดี บทบาทของวัดไทยในอเมริกาไม่เพียงแต่เป็นสถานที่ทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางที่สนับสนุนชุมชนไทยในการรักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยอย่างมีชีวิตชีวา และเป็นจุดสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก ทั้งยังเป็นแหล่งการศึกษาที่ให้ความรู้และการฝึกฝนในศาสนาพุทธอย่างต่อเนื่องพระธรรมทูตเป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนาที่นำความรู้และหลักธรรมไปถ่ายทอดให้กับชาวพุทธในต่างประเทศ (วิทยาลัยพระธรรมทูต, 2567) สิ่งสำคัญเบื้องต้น คณะสงฆ์ก่อนที่จะออกไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาต่างประเทศจะต้องมีความพร้อม เนื่องจากการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำงาน เริ่มจาก ประการแรก ความมั่นใจในวินัยของพระสงฆ์ ความเข้มงวดในการรักษาวินัยเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก การที่พระสงฆ์มีความมั่นใจและเข้มงวดในวินัยจะช่วยให้เขาสามารถทำงานเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันไม่ให้เกิดการผิดจากแนวทางการปฏิบัติพระพุทธศาสนาได้ ประการที่สอง การเรียนรู้และใช้ภาษา ความสามารถในการสื่อสารและเข้าใจภาษาของประชากรท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การเผยแพร่เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งจะช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการติดต่อที่มีประสิทธิผลกับชุมชนท้องถิ่น และประการที่สาม ความเข้าใจในการปฏิบัติ การมีความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งในหลักสูตรการสอนของพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งช่วยให้พระสงฆ์สามารถแนะนำและสอนแนวทางการปฏิบัติพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องและตรงตามหลักธรรม (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), 2545) การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศไม่เพียงแต่เป็นการนำเสนอเพียงองค์ประกอบของศาสนา แต่ยังเป็นการสร้าง ความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาให้กับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและสันติภาพในทุก ๆ สถานที่ปฏิบัติงาน

การที่พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นครูสอนธรรมไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความรู้ทางศาสนา แต่ยังเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธ ทำให้รู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนและกำลังใจในการดำเนินชีวิตในต่างแดน พระสงฆ์เป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงไปถึงมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาที่บรรพบุรุษได้สั่งสมไว้ เป็นการรักษาเอกลักษณ์และรากเหง้าของตนเอง ดังการสัมภาษณ์ว่า

“สำหรับชาวพุทธในต่างประเทศ การเข้าวัดและทำบุญเป็นวิธีที่ทำให้รู้สึกเชื่อมโยงกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง” (ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 1, 2567)

การเข้าวัดและทำบุญเป็นวิธีที่ชาวพุทธในต่างประเทศใช้เพื่อรักษาและเชื่อมโยงกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง วัดเป็นสถานที่ที่รวมตัวของชุมชนชาวพุทธ ทำให้มีโอกาสพบปะและทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันของชุมชนและรักษาความเชื่อมโยงกับบ้านเกิด แม้ว่า จะอยู่ไกลจากบ้านเกิด การเข้าวัดและทำบุญยังช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันใจในวัฒนธรรมและประเพณีของ ตนเอง ทำให้สามารถสืบทอดต่อไปยังลูกหลานที่กำเนิดในต่างประเทศได้ การเข้าวัดและทำบุญในต่างประเทศ มีผลต่อความรู้สึกในหลายแง่มุม ทั้งทางจิตใจ จิตวิญญาณ วัฒนธรรม สังคม การศึกษา และการบริจาค การ เข้าวัดทำให้คนรู้สึกสงบ สุข เติมเต็มทางจิตวิญญาณ และเชื่อมโยงกับชุมชนและรากเหง้าทางวัฒนธรรม สำหรับชาวพุทธที่ต้องไปทำงานต่างถิ่น การเข้าวัดและทำบุญเป็นวิธีที่ช่วยลดความคิดถึงบ้าน วัดทำหน้าที่เป็น ศูนย์รวมที่ชาวพุทธสามารถพบปะและทำกิจกรรมร่วมกับคนที่มีความเชื่อเดียวกัน ทำให้รู้สึกว่าไม่ได้อยู่ คนเดียวในต่างแดน การได้ทำบุญและสวดมนต์ในวัดทำให้รู้สึกเหมือนกับได้อยู่บ้าน และอยู่กับญาติพี่น้อง ที่คุ้นเคย ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันและมีเพื่อนมีญาติที่คอยช่วยเหลือกัน การเข้าวัดจึงเป็นการสร้าง เครือข่ายสังคมที่เข้มแข็งและมีความหมายในชีวิตของชาวพุทธในต่างประเทศ ดังการสัมภาษณ์

“สำหรับชาวพุทธ พระสงฆ์ท่านเหมือนศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวทางจิตใจ พระสงฆ์จะเหมือนเป็นครูที่ พาให้ชาวพุทธได้กลับไปเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นมรดกที่บรรพบุรุษได้สั่งสมไว้ให้” (ตัวแทน พุทธศาสนิกชน คนที่ 1, 2567)

“เรามาทำงานต่างถิ่น ความรู้สึกกลัๆ ก็ต้องบอกว่าคิดถึงบ้าน ได้เข้าวัด ทำบุญ สวดมนต์ เหมือนกับ เราได้อยู่บ้าน อยู่กับญาติพี่น้องที่คุ้นเคยกัน เหมือนมีเพื่อน มีญาติ มีอะไรก็ช่วยเหลือกันและกัน” (ตัวแทน พุทธศาสนิกชน คนที่ 2, 2567)

กล่าวได้ว่า พระสงฆ์ และวัดในต่างประเทศ เป็นศูนย์กลางทางจิตใจและพื้นที่การสร้างการเรียนรู้และ พัฒนาดตนเอง รวมถึงสร้างความรู้สึกร่วมกันจากการทำบุญ ภาวนา และสร้างสัมพันธ์ภาพ การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกาบมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับพุทธ ศาสนา ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยคณะสงฆ์ไทยเป็นผู้นำในการสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและสันติภาพผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดปาฐกถา สนทนาธรรม และการจัดอบรม นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการรักษาและเผยแผ่ วัฒนธรรมและประเพณีไทยให้ชาวไทยต่างแดน และคนในท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางที่สนับสนุนชุมชนไทยในการ รักษาศิลปวัฒนธรรมไทย และเป็นจุดสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและ ตะวันออกด้วยการศึกษาและฝึกฝนในศาสนาพุทธอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา: ประสบการณ์วัดนวมินทรราชูทิศ สหรัฐอเมริกา

วัดนวมินทรราชูทิศ หรือ "วัดเฉลิมพระเกียรติฯ" ในสหรัฐอเมริกา ตั้งอยู่ในเมืองเรย์นแฮม เมือง เคมบริดจ์ นครบอสตัน สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติในดินแดนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชสมภพ เป็นศูนย์รวมพระพุทธศาสนา การศึกษา และวัฒนธรรมไทยในอเมริกา โดยเจ้าประคุณ

สมเด็จพระมหาธีราจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ เป็นประธานโครงการสร้างวัดเฉลิมพระเกียรติฯ วัดได้รับอนุญาตจากทางการสหรัฐอเมริกาให้จดทะเบียนเป็นองค์กรการกุศลไม่แสวงกำไร non-profit organization ในนามวัดนวมินทรราชูทิศ (Wat Nawamintararachutis) ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน (The NMR Buddhist Meditation Center) ศูนย์วัฒนธรรมไทยในรัฐแมสซาชูเซตส์ (The NMR Thai Cultural Council of Massachusetts, U.S.A.) เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2545 การสร้างวัดได้รับการสนับสนุนทั้งจากมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์ไทย และรัฐบาลไทย ประชาชนชาวไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และคหบดีจากอินโดนีเซีย และองค์กรนานาชาติ การก่อสร้างวัดเริ่มต้นเมื่อปี 2545 โดยได้รับการอนุญาตให้เป็นองค์กรการกุศลในนาม "วัดนวมินทรราชูทิศ" และได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้งจากการบริจาคและการอุปถัมภ์จากภาครัฐและเอกชน การก่อสร้างประกอบด้วยพระอุโบสถที่มีสถาปัตยกรรมไทยผสมอเมริกันนิวอิงแลนด์ มีศูนย์วิปัสสนา พิพิธภัณฑ์พระพุทธศาสนากับพระมหากษัตริย์ไทย และห้องสมุดดิจิทัล (คมชัดลึก, 2557) ปัจจุบัน วัดนวมินทรราชูทิศ มี พระภิกษุสามเณรวิเทศ วิ. (มงคล มงคล) เป็นหัวหน้าสงฆ์ และมีพระมหาธีรวงษ์ธีรวิโส เป็นเลขาธิการ และคณะสงฆ์พระธรรมทูต บริหารวัด และปฏิบัติศาสนกิจ บทบาทของวัดนวมินทรราชูทิศมีความสำคัญไม่เพียงแต่เป็นศูนย์รวมทางศาสนาในต่างประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมและการศึกษา ทั้งนี้ยังสามารถรองรับผู้ปฏิบัติธรรมได้มากกว่า 1,000 คน และวัดได้วางแผนที่จะขยายพื้นที่สำหรับทำสถานปฏิบัติธรรมและธรรมเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พิธีเปิดวัดในเดือนมิถุนายน 2557 มีพระสงฆ์จากทั่วโลกมาร่วมงานมากกว่า 500 รูป เป็นสิ่งสะท้อนถึงความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของชุมชนพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกา ในการร่วมเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศให้เป็นที่ประจักษ์แก่นานาชาติประเทศ (POST TODAY, 2567) มิติของการรักษาสถาปัตยกรรมและความเป็นไทย นอกจากจะยึดถือความเป็นไทยแล้ว การออกแบบอาคารวัดนวมินทรราชูทิศตามนโยบายหลัก 4 ประการ โดยให้ความสำคัญกับ "ประโยชน์" "ประหยัด" "ประยุกต์" และ "สมพระเกียรติ" ตั้งอยู่บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักคิดสำคัญของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างสูงสุด โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการเฉลิมพระเกียรติที่มีความหมายสำคัญต่อประเทศไทย ชาวไทย และพุทธศาสนิกชนทั่วไป

นอกจากนี้แล้ว การออกแบบอาคารวัดนวมินทรราชูทิศด้วยสถาปัตยกรรมไทยผสมนิวอิงแลนด์ แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัด การธำรงไว้ซึ่งพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์และเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อ โดยใช้ชั้นบนสุดเป็นประดิษฐานเจดีย์สี่ทองคำซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเคารพและยินดีต้อนรับชั้นที่สองเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อให้ผู้ฝึกฝนได้รับศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาและธรรมชาติ ชั้นที่สามเป็นอุโบสถ มีพระพุทธรูปปางสุโขทัยประดิษฐานเป็นพระประธาน และชั้นที่หนึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์นิทรรศการ แสดงพระราชกรณียกิจที่สะท้อนถึงพระองค์ในทุกมิติ (เดลินิวส์ออนไลน์, 2567) กล่าวได้ว่าการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในต่างประเทศที่วัดนวมินทรราชูทิศมุ่งเน้นให้เป็นศูนย์กลางของศาสนา การศึกษา และ

วัฒนธรรมไทย-อเมริกัน โดยการออกแบบโครงสร้างที่สะท้อนมิติของคุณค่าและการประเมินค่าของพระพุทธศาสนาให้กับชุมชนไทยชาวเอเชียในต่างประเทศ ภายใต้นโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงและการเชื่อมโยงกับพระเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก

ภาพที่ 1 เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรจารย์ ประธานโครงการสร้างวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ เมืองเรย์นแฮม นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา ได้มีปฏิสนธิสนทนากับ Marc Pacheco, Massachusetts State Senator นายมาร์ค ปาชีโค วุฒิสมาชิกรัฐแมสซาชูเซตส์ ร่วมเป็นเกียรติพิธีสมโภชพัทธสีมา ครบ 10 ปี วัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ

ที่มา: https://www.matichon.co.th/education/religious-cultural/news_4636908

ภาพที่ 2 การปฏิบัติศาสนกิจของคณะสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ที่มา: https://www.matichon.co.th/education/religious-cultural/news_4636908

การบูรณาการหลักไตรสิกขาในการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา

1. นำหลักหลักไตรสิกขาเป็นแกนหลักในส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หลักไตรสิกขาเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการศึกษาโดยคณะสงฆ์ วัดนวมินทรราชูทิศได้บูรณาการกับความต้องการจำเป็นของพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ การส่งเสริมพระพุทธศาสนาในต่างประเทศจำเป็นต้องบูรณาการแนวคิดด้าน meditation ในทุก ๆ มิติ เนื่องจากคนไทยและคนต่างประเทศมีระดับความเครียดสูง การฝึกสมาธิช่วยให้พัฒนาความมั่นคงทางใจและสุขภาพจิตให้ดีขึ้น ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นทางเลือกที่ดีในการเผยแพร่ความสงบและความสุขให้แก่ทุกคนทั่วโลก ความสำคัญดังกล่าวได้สะท้อนถึงบทบาทของพระสงฆ์อย่างชัดเจนว่าพระสงฆ์เป็นสัญลักษณ์ของผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นสัญลักษณ์ของความสงบและความมั่นคง เป็นแบบอย่างในการฝึกสมาธิและสติ และเป็นผู้สอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีส่วนอย่างมากกับการเผยแพร่ปรัชญาพุทธให้กับชาวต่างประเทศอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ที่ช่วยสร้างความเข้าใจและยอมรับต่อพระพุทธศาสนา การส่งเสริมพระพุทธศาสนาจึงต้องใช้หลักไตรสิกขา ครบทั้ง 3 มิติ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา การมีวินัยในการทำ meditation ส่งเสริมให้ปฏิบัติทุกวัน วันละ 30 นาทีเป็นอย่างน้อย โดยมีจุดมุ่งหมายให้พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติสมาธิ และเชื่อมั่นว่าเมื่อสมาธิมีความมั่นคงก็จะเกิดปัญญาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา การฝึกสมาธิทุกวันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาจิตใจและปัญญาของผู้ฝึก เพื่อให้สามารถรับรู้และเข้าใจธรรมชาติแห่งธรรมในลักษณะที่แท้จริงได้ นอกจากนี้แล้วการทำ meditation ทุกวันเป็นการเสริมสร้างสมาธิให้มีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความเครียดและปัญหาทางจิตใจได้ดียิ่งขึ้น ทำให้สามารถพัฒนาปัญญาและเสถียรภาพในการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้นอย่างมาก ดังการสนทนาว่า

“การส่งเสริมพระพุทธศาสนาในต่างประเทศจำเป็นต้องมีแนวคิดทางด้าน meditation สมาธิกับสติให้มาก เพราะคนไทยและคนต่างประเทศมีความเครียดกันมาก” (ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 2, 2567)

“ไตรสิกขาคือสำคัญมาก การเผยแพร่พระพุทธศาสนาต้องยึดตามแนวนี้ การบูรณาการตามหลักการประกาศหรือการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในต่างแดน ควรควบคู่ไปกับหลักไตรสิกขา ครบทั้ง 3 คือ พื้นฐานสำคัญที่สุดคือ meditation อย่างน้อยให้ได้สัก 30 นาที สมาธิมีความมั่นคงก็จะเกิดปัญญา และเป็นเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาด้วย” (ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 3, 2567)

2. การส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาเชิงรุก การออกแบบและส่งเสริมการศึกษาผ่านกิจกรรมต่าง ๆ พระสงฆ์จะให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตวิญญาณ มีการสนับสนุนพระสงฆ์ในการสอนหลักธรรมและการปฏิบัติสมาธิเชิงรุก โดยไม่ได้เป็นฝ่ายตั้งรับให้พุทธศาสนิกชนเดินเข้าวัดอย่างเดียว แต่มีการจัดกิจกรรมโดยการไปสอนที่ต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องวิถีการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศซึ่งมีความเร่งรีบ ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการ การหาความรู้ศาสนาด้วยตนเอง พระสงฆ์ได้ออกไปจัดกิจกรรมอบรม และเผยแพร่พระพุทธศาสนาในสถานที่สำคัญ ๆ เช่น โรงเรียน สถานกักกัน

และบ้านพักคนชรา เน้นเรียนรู้บนฐานประสบการณ์ เป็นการสอนสมาธิเน้นการฝึกฝนและปฏิบัติจริง ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ทำให้เข้าใจและจดจำหลักธรรมได้ดียิ่งขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะการเรียนรู้ทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียว มีการประยุกต์หลักธรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การสอนสมาธิมุ่งเน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดความเครียด เพื่อสร้างความสุขและความสงบในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเป็นการใช้หลักธรรมในการสร้างสัมพันธภาพและการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน ทั้งการจัดกิจกรรมการสอนสมาธิโดยเปิดกว้างให้ประชาชนในทุกศาสนาเข้าร่วม ส่งเสริมความเข้าใจและความเคารพกัน ทำให้สร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังการสนทนาว่า

“กิจกรรมเด่น ๆ และเป็นภารกิจสำคัญของวัดนวมินทรราชูทิศ ก็น่าจะเป็นการสอน meditation แบบเชิงรุก มีทั้งการสอนที่วัด (ฐานที่มั่น) และการออกไปสอนข้างนอก พระสงฆ์จะมีการออกไปสอนทุกอาทิตย์หมุนเวียนไปตามสถานที่ต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ แต่หลัก ๆ ก็คือ การสอนสมาธิเพื่อให้คนลดความเครียดในการดำรงชีวิตให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมีกำลังในการสอนจะทำได้ และพยายามหาที่สอนเพิ่มมากขึ้น” (ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 3, 2567)

การออกแบบกิจกรรมเชิงรุก และส่งเสริมให้พระสงฆ์ออกไปปฏิบัติภารกิจนอกสถานที่ได้เป็นต้นแบบที่ดีของการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ซึ่งจะมีความหลากหลายและสอดคล้องกับความเป็นพหุวัฒนธรรมของประชาชนในต่างประเทศ และกิจกรรมการเผยแผ่ก็ต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน ดังกล่าวแล้วนั้นเป็นการแสดงถึงความพยายามของคณะสงฆ์ในต่างประเทศที่ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาให้เหมาะสมกับความต้องการของโลกในยุคปัจจุบัน

3. การส่งเสริมการศึกษาและการธำรงเอกลักษณ์ประเพณีและวัฒนธรรมไทย คณะสงฆ์ได้ให้ความสำคัญกับธำรงรักษาความเป็นไทยทางวัดได้ดำเนินการในรูปแบบโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยอย่างมีเสถียรภาพและต่อเนื่อง โดยการสอนภาษาไทย นาฏศิลป์ และดนตรีไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมไทยให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่อยู่ในต่างประเทศ กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ดังกล่าวได้มุ่งเน้นการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียนทั้งหมด โดยเป้าหมายหลักของโครงการนี้คือการสอนให้นักเรียนเข้าใจและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นผ่านการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ในสื่อสารประจำวัน การศึกษาดนตรีที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติและวัฒนธรรมไทย หรือการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมไทยในแง่มุมต่าง ๆ และนอกจากนี้ โครงการยังได้ทำการถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมไทยผ่านงานแฟร์ งานสงกรานต์ การสวดมนต์ข้ามปี และกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการสร้างช่องทางให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจได้เข้าถึงและได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่างใกล้ชิด และสร้างความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังการสนทนาว่า

“การธำรงรักษาความเป็นไทยทางวัดได้ดำเนินการในรูปแบบโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยดำเนินการตามแบบที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ปสฤทธ เขมงกรมมหาเถร) ได้วางแบบไว้ควบคู่กับหลักของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ สอนภาษาไทย นาฏศิลป์ และดนตรีไทย” (ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 3, 2567)

“ทางวัดได้จำกัดในเรื่องของเด็กในการเข้ารับการศึกษาละ 50 คน เหตุด้วยว่าครูอาสาประจำการปีละ 3 ท่านซึ่งเกินกำลังของครูอาสา ที่จะปฏิบัติหน้าที่ เพราะต้องแยกการสอนของแต่ละ class ออกตามอายุของเด็กแต่ละชั้น ๆ เพราะสอนร่วมเด็กจะขาดความสนใจและเรียนไม่ทันเด็กที่หัวเร็ว” (ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 1, 2567)

กล่าวได้ว่า การบูรณาการหลักไตรสิกขาในการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนามีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมพระพุทธานุศาสนิกชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยคณะสงฆ์วัดนวมินทรราชูทิศได้นำหลักหลักไตรสิกขามาใช้เป็นแกนหลักในการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาชีวิตของบุคคล หลักไตรสิกขาสอดคล้องกับความต้องการที่สำคัญของพระพุทธานุศาสนิกชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเน้นการบูรณาการแนวคิดด้าน meditation ในทุกมิติ เพื่อช่วยลดความเครียดและสร้างความสงบในชีวิตประจำวัน การฝึกสมาธิเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาจิตใจและปัญญาของผู้ฝึก นอกจากนี้ การบูรณาการหลักไตรสิกขายังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงบทบาทของพระสงฆ์ที่เป็นสัญลักษณ์ของความสงบและความมั่นคงทางใจ และเป็นแบบอย่างในการฝึกสมาธิและสติในชีวิตประจำวันของพระพุทธานุศาสนิกชนและประชาชนผู้สนใจทั่วไป

สรุป

ผลการศึกษาข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสืบทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมและศาสนาในบริบทต่าง ๆ ทุกพื้นที่ของโลก โดยเฉพาะในสังคมที่มีศาสนาหลากหลายมีความเป็นพหุวัฒนธรรม การเผยแผ่มุ่งเน้นให้คนได้รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความเข้าใจและการยอมรับระหว่างศาสนาที่แตกต่างกันให้มีความสัมพันธ์ที่ดีและการใช้ชีวิตที่สมบูรณ์แบบตามศาสนาที่นับถือได้ สำหรับการนำเสนอบทความครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาและนำเสนอ 1) การสอนและการศึกษาตามแนววิถีพุทธในบริบทของต่างประเทศ และชุมชนใหม่ ๆ ทั้งด้านการจัดโครงการสอนศาสนาและธรรมะที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เช่น การจัดค่ายศาสนา การสร้างโรงเรียนพระพุทธศาสนา หรือพิพิธภัณฑ์ที่มีคนให้ความสนใจเยี่ยมชมและศึกษาด้านศาสนาและวัฒนธรรม 2) การประยุกต์ใช้สื่อสารและเทคโนโลยีสำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การใช้สื่อสารทางมวลชนและเทคโนโลยีในการเผยแผ่ศาสนา เช่น การใช้สื่อต่าง ๆ เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์เพื่อให้มีการเผยแผ่ศาสนาไปสู่มวลชนใหญ่ และ 3) แนวทางการจัดการศึกษาวิถีพุทธในรูปแบบการศึกษาตลอดชีวิต การใช้การศึกษาแบบออนไลน์และคอร์สการศึกษาร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ศาสนาและธรรมะได้ตามความสะดวก และความต้องการของตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและความต้องการศึกษาที่มีความหลากหลาย และการผสมผสาน

ในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence :AI) ที่ส่งผลกระทบต่อการทำเนิชีวิตของประชากรโลกในยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

คมชัดลึก. (2553). *หน่อพันธุ์พุทธรูป ในมะกอก จากมุม...พระครูวิเทศพรหมคุณ (พระ ดร.มหาวิชัย)*.

<https://www.komchadluek.net/amulet/62096>

คมชัดลึก. (2557). *วัดนวมินทรราชูทิศ'ในดินแดนพระบรมราชสมภพ'ในหลวง*.

<https://www.komchadluek.net/amulet/187197>

เดลินิวส์ออนไลน์. (2567). *สมโภชการพัทธสีมา 10 ปี “วัดนวมินทรราชูทิศ” วัดไทยต่างแดนใหญ่สุดในโลก... .*

<https://www.dailynews.co.th/news/3545160/>

ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 1. (22 มิถุนายน 2567). *ไตรลักษณ์กับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยบริบทต่างประเทศ: กรณีศึกษาวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา*. (ณัฐพัชร สายเสนา, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 2. (22 มิถุนายน 2567). *ไตรลักษณ์กับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยบริบทต่างประเทศ: กรณีศึกษาวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา*. (ณัฐพัชร สายเสนา, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนคณะสงฆ์รูปที่ 3. (22 มิถุนายน 2567). *ไตรลักษณ์กับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยบริบทต่างประเทศ: กรณีศึกษาวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา*. (ณัฐพัชร สายเสนา, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนพุทธศาสนิกชน คนที่ 1. (22 มิถุนายน 2567). *ไตรลักษณ์กับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยบริบทต่างประเทศ: กรณีศึกษาวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา*. (ณัฐพัชร สายเสนา, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนพุทธศาสนิกชน คนที่ 2. (22 มิถุนายน 2567). *ไตรลักษณ์กับการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยบริบทต่างประเทศ: กรณีศึกษาวัดนวมินทรราชูทิศ เฉลิมพระเกียรติ นครบอสตัน สหรัฐอเมริกา*. (ณัฐพัชร สายเสนา, ผู้สัมภาษณ์)

ไทยรัฐออนไลน์. (2567). *จิตใหม่ชีวิตใหม่ กุญแจไขชีวิตปี 2567*.

<https://www.thairath.co.th/news/local/2752322>

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2539). *ธรรมกับการศึกษาของไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). มูลนิธิพุทธธรรม.

_____. (2545). *พระธรรมทูตไทย เบิกทางสู่อารยธรรมใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 5). มูลนิธิพุทธธรรม.

โพสต์ทูเดย์. (2553). *วัดนวมินทรราชูทิศ วัดไทยใหญ่ที่สุดใน U.S.A.*

<https://www.posttoday.com/lifestyle/300765>

กาญจนาภรณ์ ไทยใหญ่. (2563). พระพุทธศาสนาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 25(1), 68-79.

วิทยาลัยพระธรรมทูต. (2567). *ประวัติความเป็นมาวิทยาลัยพระธรรมทูต.*

https://odc.mcu.ac.th/?page_id=712

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2560). *การศึกษา เพื่อพัฒนาอารยธรรมให้สยามสามไตรศึกษา 3 พัฒนา 4*, (พิมพ์ครั้งที่ 14). มูลนิธิพุทธธรรม.

_____. (2561). *การศึกษาเริ่มต้น เมื่อคน ... กินอยู่เป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 31). โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2562). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย* (พิมพ์ครั้งที่ 53). สำนักพิมพ์ทบทวน.

สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา. (2567). *ทำเนียบวัดที่สังกัดสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา.*

<https://thectu.org/>

อุทิส ศิริวรรณ. (2560). สถานการณ์พระพุทธศาสนาในโลกตะวันตก. *ธรรมธารา วารสารทางพระพุทธศาสนา*, 3(2), 80-141.

Gethin, R. (1998). *The foundations of Buddhism*. Oxford University Press.

Harvey, P. (2013). *An introduction to Buddhism: Teachings, History and Practices*. Cambridge University Press.

Keown, D. (2013). *Buddhism: A very short introduction*. Oxford University Press.

McMahan, D. L. (2008). *The making of Buddhist modernism*. Oxford University Press.